

Flamandzki system kwalifikacji

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Flamandzka rama kwalifikacji	2
2. Instytucja odpowiedzialna za flamandzki system kwalifikacji	3
3. Rodzaje kwalifikacji we flamandzkim systemie kwalifikacji	4
3.1. Kwalifikacje edukacyjne	5
3.2. Kwalifikacje zawodowe	6
3.2.1. Procedura tworzenia kwalifikacji zawodowych	6
3.2.2. Przypisywanie kwalifikacji zawodowych do poziomów FQF	7
BIBLIOGRAFIA.....	8

Wprowadzenie

Belgia jest państwem federalnym składającym się ze wspólnot i regionów¹. Z uwagi na podział tego kraju na Region Flamandzki, Region Waloński i Region Brukselski oraz wydzielenie wspólnoty flamandzkiej, francuskiej oraz niemieckojęzycznej, przewidywane jest powstanie trzech systemów kwalifikacji opartych na osobnych ramach kwalifikacji.

Niniejszy tekst przedstawia stan zaawansowania prac nad wdrożeniem flamandzkiego systemu kwalifikacji w maju 2012 roku.

Liczba mieszkańców	PKB na 1 mieszkańca (w euro)	Nakłady na edukację (% PKB)
6,251,983	29 992 ²	brak danych

1. Flamandzka rama kwalifikacji

Flamandzka rama kwalifikacji (the Flemish qualifications framework, FQF) została wprowadzona na mocy ustawy Rady Wspólnoty Flamandzkiej z dnia 30 kwietnia 2009 roku³. Ustanowiono w niej strukturę ramy kwalifikacji, treść deskryptorów, podział kwalifikacji we Flandrii na edukacyjne i zawodowe oraz procedury ich tworzenia i określania ich poziomów (więcej patrz: pkt 3.). W sierpniu 2011 roku ustawę znowelizowano.

Proces wdrażania FQF rozpoczął się wiosną 2012 roku. Poszczególne rozwiązania w dziedzinie kwalifikacji wprowadzane są stopniowo, m.in. odłożone w czasie jest opracowanie szczegółowych wytycznych dotyczących rejestru kwalifikacji, systemu zapewniania jakości i walidacji kompetencji uzyskiwanych w obszarze edukacji pozaformalnej. Przepisy wykonawcze dotyczące tworzenia kwalifikacji i przypisywania ich do poziomów w FQF także nie zostały jeszcze wprowadzone⁴.

Flamandzka rama kwalifikacji została odniesiona do Europejskiej Ramy Kwalifikacji (por.: ramka nr 1). Raport referencyjny, opracowany przez firmę konsultingową PricewaterhouseCoopers (PwC) przedstawiono Grupie Doradczej ds. Europejskiej Ramy

¹ Art. 1 Konstytucji Belgii.

² Za informacjami na stronie MIRA Milieurapport Vlaanderen <http://www.milieurapport.be/nl/mira-in-english/informationonflanders/>.

³ Tłumaczenie oddaje rangę tego aktu prawnego w systemie flamandzkim; anglojęzyczny tytuł brzmi: the Flemish Act of 30 April 2009 on the Qualifications Structure.

⁴ Przewiduje się, że wprowadzenie stosownych przepisów nastąpi we wrześniu 2012 roku, za *The Flemish Qualifications Structure. Developed, Approved, Implemented*, 2011, s. 9.

Kwalifikacji w 2011 roku. Przedstawienie kolejnej wersji raportu przewiduje się po wdrożeniu FQF.

Flamandzka rama kwalifikacji liczy osiem poziomów, które są opisane za pomocą pięciu kategorii deskryptorów:

- wiedza (knowledge),
- umiejętności (skills),
- kontekst (context),
- autonomia (autonomy),
- odpowiedzialność (responsibility).

Docelowo do poziomów FQF mają zostać przypisane wszystkie rodzaje kwalifikacji możliwych do uzyskania we Flandrii. Kwalifikacje z obszaru edukacji wyższej przypisane są do poziomów ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, opisanych przez tzw. deskryptory dublińskie i odpowiadających 6, 7 i 8 poziomowi FQF⁵.

Wprowadzenie FQF ma na celu zwiększenie przejrzystości kwalifikacji oraz zacieśnienie związków pomiędzy poszczególnymi obszarami edukacji oraz pomiędzy edukacją i rynkiem pracy.

Ramka 1. Odniesienie poziomów Flamandzkiej ramy kwalifikacji do poziomów ERK

FQF	1	2	3	4	5	6	7	8
EQF	1	2	3	4	5	6	7	8

Źródło: Cedefop, *Development of national qualifications frameworks in Europe*, 2011.

2. Instytucja odpowiedzialna za flamandzki system kwalifikacji

Instytucją odpowiedzialną za flamandzki system kwalifikacji jest Agencja ds. zapewniania jakości edukacji i szkoleń (Agency for Quality Assurance in Education and Training, AKOV). Pełni ona rolę Krajowego Punktu Koordynacyjnego (NCP). AKOV odpowiada m.in. za Flamandzką ramę kwalifikacji, proces tworzenia kwalifikacji zawodowych i przypisywanie ich do poziomów oraz rozpowszechnianie wiedzy o systemie kwalifikacji.

⁵ Report: *Referencing of the Flemish Qualifications Framework to the European Qualifications Framework*, 2011, s. 39.

W gestii AKOV leży integracja działań związanych z zapewnianiem jakości kwalifikacji oraz kształcenia prowadzącego do ich uzyskania. Z zakresu kompetencji AKOV wyłączony jest obszar szkolnictwa wyższego.

Zadaniem AKOV jest także opracowanie zasad walidacji kompetencji uzyskanych w drodze edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego (tzw. Recognition of Prior Learning, RPL). Trwają obecnie prace nad narzędziami umożliwiającymi ocenę kompetencji oraz stworzeniem systemu akumulacji i przenoszenia zaliczonych osiągnięć (docelowo planuje się wdrożenie systemu ECVET).

Przewiduje się, że prace nad stworzeniem systemu zapewniania jakości oraz zasad walidacji będą trwać do końca 2013 roku. Mają wtedy zostać przedstawione założenia legislacyjne opracowane na podstawie wyników projektów pilotażowych⁶.

AKOV będzie prowadzić rejestr kwalifikacji nadawanych we Flandrii; jest on obecnie w trakcie tworzenia. Przewiduje się, że baza danych rejestru będzie obejmować informacje o kwalifikacji przekazywane bezpośrednio do rejestru oraz informacje uzyskane z już istniejących baz danych różnych instytucji.

W przeciwieństwie do rozwiązań przyjętych w Polsce, wpisanie kwalifikacji do rejestru jest we Flandrii czynnością techniczną. W przypadku kwalifikacji nie pochodzących z obszaru szkolnictwa wyższego uznanie określonego zestawu efektów uczenia za kwalifikację następuje w wyniku decyzji rządu Regionu Flamandzkiego. W przypadku kwalifikacji z obszaru edukacji wyższej decyduje Komisja akredytacyjna Holandii i Flandrii (NVAO) (więcej patrz: pkt 3.).

3. Rodzaje kwalifikacji we flamandzkim systemie kwalifikacji

We flamandzkim systemie kwalifikacji wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje kwalifikacji:

- edukacyjne (educational qualifications) – są to kwalifikacje możliwe do uzyskania tylko w drodze kształcenia formalnego, nadawać je mogą jedynie instytucje upoważnione do tego przez władze Flandrii. Kwalifikacje edukacyjne mogą potwierdzać zarówno kompetencje z obszaru edukacji ogólnej, jak i kształcenia zawodowego; docelowo mają zostać umieszczone na wszystkich ośmiu poziomach FQF;
- zawodowe (professional qualifications) – są to kwalifikacje definiowane jako “całościowy i przypisany do poziomu zestaw efektów uczenia się, pozwalający na wykonywanie zawodu”⁷. Można je uzyskać zarówno w drodze kształcenia w szkole (np. jako część kwalifikacji edukacyjnej), jak i poza szkołą (np. w procesie kształcenia prowadzonego przez pracodawcę). Przewiduje się, że kwalifikacje zawodowe będą umieszczone na wszystkich ośmiu poziomach FQF.

⁶ Informacje uzyskane w trakcie wizyty studyjnej we Flandrii w dniach 22-24.05.2012 r.

⁷ Tekst oryginału: “Complete and aligned set of competences with which a profession can be exercised”.

3.1. Kwalifikacje edukacyjne

Ze względu na fakt, iż kwalifikacje edukacyjne obejmują zarówno kwalifikacje możliwe do uzyskania w obszarze edukacji ogólnej i zawodowej, jak i w szkolnictwie wyższym, obowiązują dwie różne procedury tworzenia i przypisywania tych kwalifikacji do poziomów w FQF.

Kwalifikacje edukacyjne na poziomach 1-5 FQF opisywane są poprzez kombinację tzw. final objectives oraz specific final objectives⁸ i/lub kompetencji wchodzących w skład jednej bądź kilku kwalifikacji zawodowych. W zależności od typu kwalifikacji różne kombinacje tych elementów zostały przyporządkowane do konkretnych poziomów FQF przez ekspertów w dziedzinie edukacji; nowe kwalifikacje muszą być z nimi zgodne⁹. Tym samym efekty uczenia się potwierdzane przez daną kwalifikację edukacyjną opracowywane są z myślą o wybranym poziomie FQF.

Projekt nowej kwalifikacji, przedstawiany przez AKOV i zawierający m.in. określenie poziomu w FQF, opis powiązań z innymi kwalifikacjami (edukacyjnymi i zawodowymi), uzasadnienie utworzenia kwalifikacji, określenie grupy docelowej i powiązania z rynkiem pracy, musi zostać zaopiniowany przez Flamandzką radę ds. edukacji (VLOR). Po uzyskaniu rekomendacji projekt zostaje przekazany rządowi Flandrii, który decyduje o włączeniu kwalifikacji w system kwalifikacji (tzw. recognition of qualification). Następnie kwalifikacja wpisywana jest do rejestru.

Przedstawiona procedura nie jest jeszcze stosowana w praktyce - do tej pory nie powstała według niej żadna kwalifikacja. Nie rozwiązano szeregu problemów, w tym nie opracowano zasad przypisania do poziomu FQF kwalifikacji edukacyjnych, w skład których wchodzi jedna bądź więcej kwalifikacji zawodowych¹⁰.

Kwalifikacje edukacyjne na poziomach 6-8 FQF pochodzą z obszaru szkolnictwa wyższego i są tworzone oraz nadawane przez uczelnie wyższe. Efekty uczenia się potwierdzane przez kwalifikację opracowywane są z myślą o konkretnym poziomie FQF i muszą być zgodne z deskryptorami dla danego obszaru (subject-specific learning outcomes). Nowe kwalifikacje przedkładane są przed Komisją akredytacyjną Holandii i Flandrii (NVAO), która decyduje o ich włączeniu do systemu kwalifikacji i wpisaniu do tzw. rejestru edukacji wyższej (higher education register). Wszystkie kwalifikacje w nim zawarte będą z mocy prawa umieszczane w krajowym rejestrze kwalifikacji.

⁸ Odpowiadają one kompetencjom kluczowym; terminem tym są także określane efekty uczenia się, które muszą zostać uzyskane przez ucznia w celu osiągnięcia danego poziomu edukacji, za *Report: Referencig...*, s. 43.

⁹ Obecne przyporządkowanie kombinacji oparte jest na istniejącym systemie edukacji; nie jest wykluczone, że wraz z rozwojem systemu kwalifikacji sytuacja to ulegnie zmianie.

¹⁰ Informacje uzyskane w trakcie wizyty studyjnej we Flandrii w dniach 22-24.05.2012 r.

3.2. Kwalifikacje zawodowe

Procedura tworzenia kwalifikacji zawodowych została opracowana przez AKOV. Od września 2011 r. do lutego 2012 trwał projekt pilotażowy, w wyniku którego stworzono pięć kwalifikacji zawodowych:

- dyspozytor (dispatcher) - umiejscowiony na poziomie 5 FQF,
- robotnik magazynowy (warehouse worker) – poziom 2 FQF,
- instalator elektryczny (electro-technical installer) – poziom 4 FQF,
- asystent stomatologiczny (dental assitent) – poziom 4 FQF,
- menadżer sklepu (store manager) – poziom 5 FQF.

Zasady przypisywania kwalifikacji zawodowych do poziomów FQF opracowała firma konsultingowa Berenschot Belgium NV.

3.2.1. Procedura tworzenia kwalifikacji zawodowych

Kwalifikacja zawodowa opisywana jest za pomocą tzw. dossier, na które składa się pięć części:

1. informacje o kwalifikacji (nazwa kwalifikacji, krótki opis, branża, z której pochodzi, kod kwalifikacji¹¹),
2. efekty uczenia się,
3. uzasadnienie dla powstania kwalifikacji (popyt/podaż na rynku pracy),
4. powiązanie danej kwalifikacji z innymi (perspektywy pracy, awansu),
5. termin ważności wpisu kwalifikacji.

Poszczególne opisy kwalifikacji przygotowywane są przez interesariuszy (np. organizacje branżowe, związki pracodawców) we współpracy z AKOV. Ich zawartość jest następnie oceniana przez kompetentny podmiot (np. Flamandzkie służby zatrudnienia i szkolenia zawodowego VDAB, Flamandzką agencję szkolenia przedsiębiorczości SYNTRA)¹².

Na gotowy projekt kwalifikacji składają się: dossier, kryteria i sposoby walidacji oraz przyporządkowanie do poziomu w FQF. Proces tworzenia kwalifikacji objęty jest systemem zapewniania jakości, za który odpowiada AKOV. Agencja ta przedstawia także projekt kwalifikacji do decyzji rządu Regionu Flamandzkiego. Po akceptacji przez rząd AKOV wpisuje kwalifikację do rejestru.

¹¹ Tymczasowo stosowane są istniejące kody zawodów; w planach jest stworzenie nowego systemu kodowania.

¹² Tłumaczenie własne nazw: the Flemish Public Employment and Vocational Training Service (VDAB) oraz The Flemish Agency for Entrepreneurial Training (SYNTRA).

3.2.2. Przypisywanie kwalifikacji zawodowych do poziomów FQF

Procedura przypisywania kwalifikacji zawodowych do poziomów FQF opiera się na ocenie ekspertów połączonej z wykorzystaniem technologii informatycznej i jest unikatowa na tle rozwiązań stosowanych przez inne państwa europejskie.

Komitet ekspertów porównuje efekty uczenia się zawarte w kwalifikacji do poszczególnych kategorii deskryptorów na wszystkich poziomach FQF i każdemu z nich nadaje wagę w piętnastostopniowej skali (A-, A, A+, B-, B, B+, ... E-, E, E+). Decyzja co do oceny powinna być zgodna i podjęta w oparciu o wcześniej opracowane procedury podejmowania decyzji (tzw. drzewa decyzyjne). Wagi przetwarzane są za pomocą specjalnego algorytmu na punkty – ich liczba wskazuje na poziom, do którego dana kwalifikacja powinna zostać przypisana¹³.

Według tej metody przypisano do poziomów FQF pięć kwalifikacji (patrz: pkt 3.2.); obecnie trwają prace nad przypisaniem trzydziestu kolejnych¹⁴.

¹³ Liczba punktów potrzebna, aby przysypiać kwalifikację do konkretnego poziomu, podawana jest w pewnym przedziale liczbowym, np. kwalifikacja zostaje przypisana do poziomu x jeśli liczba nadanych jej punktów wyniesie od N do N2.

¹⁴ Informacje uzyskane w trakcie wizyty studyjnej we Flandrii w dniach 22-24.05.2012 r.

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne:

1. Konstytucja Belgii, <http://konstytucja.e-studio.biz.pl/konstytucja8.html>,
http://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/grondwetEN.pdf,
2. Flemish Act of 30 April 2009 on the Qualifications Structure
http://www.evcvlaanderen.be/files/DecreetVKS_ENG.pdf.

Publikacje:

1. *Education in Flanders. The Flemish educational landscape in a nutshell*, 2008,
2. *Report: Referencing of the Flemish Qualifications Framework to the European Qualifications Framework*, 2011,
3. *The Flemish Qualifications Structure. Developed, Approved, Implemented*, 2011,
4. *The Flemish Qualifications Structure. Findings one's way around qualifications*.

Prezentacje:

1. Agency for Quality Assurance in Education and Training,
2. Communication and Registration
3. Quality assurance system,
4. Referencing report Flanders: process and results, challenges and difficulties,
5. The Flemish qualifications structure,
6. Validation of non-formal and informal learning.

Strony internetowe:

1. MIRA Milieurapport Vlaanderen <http://www.milieurapport.be/nl/mira-in-english/informationonflanders/>.